Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2020. gada 4. martā*

Apelācija – Konkurence – Valsts atbalsts – Uzņēmums, kas apkalpo autobusu maršrutu tīklus Kampānijas reģionā (Itālija) – Kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu saistībām, ko Itālijas iestādes samaksājušas, pamatojoties uz *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) lēmumu – Eiropas Komisijas lēmums, ar kuru valsts atbalsta pasākums atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu

Lietā C-587/18 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2018. gada 19. septembrī iesniedza

CSTP Azienda della Mobilità SpA, Salerno (Itālija), ko pārstāv *G. Capo* un *L. Visone*, *avvocati*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki:

Eiropas Komisija, ko pārstāv *G. Conte* un *P. J. Loewenthal*, kā arī *L. Armati*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

Asstra Associazione Trasporti, Roma (Itālija), ko pārstāv *M. Malena*, *avvocato*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente),

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Spriedums

1 Apelācijas sūdzībā *CSTP Azienda della Mobilità SpA* lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 11. jūlija spriedumu *CSTP Azienda della Mobilità*/Komisija (T-186/15, nav publicēts, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2018:431), ar kuru minētā tiesa noraidīja tās prasību atcelt Komisijas Lēmumu (ES) 2015/1074 (2015. gada 19. janvāris) par valsts atbalstu SA.35842 (2014/C) (ex 2012/NN), ko īstenojusi Itālija – Sabiedrisko pakalpojumu papildkompensācija uzņēmumam *CSTP* (OV 2015, L 179, 112. lpp.; turpmāk tekstā – "strīdīgais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes Regulas (EEK) Nr. 1191/69 (1969. gada 26. jūnijs) par dalībvalstu darbību sakarā ar saistībām, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, dzelzceļa pārvadājumu, autopārvadājumu un iekšējo ūdensceļu pārvadājumu nozarē (OV 1969, L 156, 1. lpp.) 1. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis izbeidz visas pārvadājumiem pa dzelzceļiem, autoceļiem un iekšējiem ūdensceļiem uzliktās saistības, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā definēts šajā regulā.

2. Šādas saistības tomēr var saglabāt, ciktāl tās ir būtiski svarīgas, lai nodrošinātu pietiekamu transporta pakalpojumu sniegšanu.

[..]

4. Uz finansiāliem apgrūtinājumiem, kas transporta uzņēmumiem rodas 2. punktā minētās saistību saglabāšanas vai 3. punktā minēto pārvadājumu likmju un nosacījumu piemērošanas dēļ, attiecina kompensāciju, ko veic saskaņā ar šajā regulā noteiktajām kopējām procedūrām."

3 Saskaņā ar šīs regulas 2. panta 1., 2. un 5. punktu:

"1. "Sabiedrisko pakalpojumu saistības" nozīmē saistības, kuras attiecīgs transporta uzņēmums, ja tas būtu ievērojis savas komerciālas intereses, neuzņemtos vispār vai neuzņemtos tādā pašā mērogā, vai ar tādiem pašiem nosacījumiem.

2. Sabiedrisko pakalpojumu saistībās 1. punkta nozīmē ietilpst saistība veikt darbību, saistība veikt pārvadājumus, kā arī saistība ievērot likmes.

[..]

5. Šajā regulā "saistības ievērot likmes" nozīmē transporta uzņēmumiem uzlikto jebkāda veida saistību piemērot, jo īpaši dažām pasažieru kategorijām, dažām preču kategorijām vai dažos maršrutos, tādas jebkuras valsts iestādes noteiktas vai apstiprinātas pārvadājumu likmes, kas ir pretrunā ar šā uzņēmuma komerciālām interesēm un kas rodas speciālo likmju noteikumu uzlikšanas vai atteikšanās no šo noteikumu maiņas dēļ.

Iepriekšējā apakšpunkta prasības nepiemēro saistībām, kas rodas tādas cenu politikas vispārējo pasākumu dēļ, ko piemēro tautsaimniecībai kopumā, vai vispārēja rakstura pasākumiem attiecībā uz pārvadājumu likmēm un nosacījumiem, ko veic, lai organizētu pārvadājumu tirgu vai tā daļu."

4 Minētās regulas 10.–13. pantā ir noteiktas šīs pašas regulas 6. pantā un 9. panta 1. punktā paredzēto kompensāciju kopējās aprēķina procedūras.

5 Regulas Nr. 1191/69 17. panta 2. punktā ir paredzēts:

"Kompensācijas, ko izmaksā saskaņā ar šo regulu, atbrīvo no [LESD 108.] panta 3. punktā noteiktās iepriekšējas informēšanas procedūras."

6 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1370/2007 (2007. gada 23. oktobris) par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (OV 2007, L 315, 1. lpp.), 12. pantu šī regula stājās spēkā 2009. gada 3. decembrī.

7 Regulas Nr. 1370/2007 3. panta "Pakalpojumu valsts līgumi un vispārēji noteikumi" 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Ja kompetentā iestāde nolemj izvēlētajam pakalpojumu sniedzējam par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi piešķirt ekskluzīvas tiesības un/vai kompensāciju, tā to dara saskaņā ar pakalpojumu valsts līgumu.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, tādas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, ar ko paredzēts noteikt maksimāli pieļaujamo tarifu visiem pasažieriem vai dažu kategoriju pasažieriem, arī var iekļaut vispārējos noteikumos. Lai novērstu pārmērīgu kompensāciju, saskaņā ar 4. un 6. pantā un pielikumā izklāstītajiem principiem kompetentā iestāde sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem kompensē neto labvēlīgo vai nelabvēlīgo finanšu ietekmi uz izmaksām un ieņēmumiem, ko rada vispārējos noteikumos paredzēto tarifu saistību ievērošana. Tas tā ir neatkarīgi no kompetento iestāžu tiesībām pakalpojumu valsts līgumos iekļaut sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, paredzot maksimāli pieļaujamos tarifus.

[..]"

8 Šīs regulas 4. pantā ir precizēts obligātais pakalpojumu valsts līgumu un vispārējo noteikumu saturs.

9 Minētās regulas 6. pantā "Kompensācija par sabiedriskiem pakalpojumiem" ir noteikts:

"1. Visas kompensācijas, kas ir saistītas ar kādiem vispārējiem noteikumiem vai kādu pakalpojumu valsts līgumu, atbilst 4. pantā ietvertajiem noteikumiem neatkarīgi no tā, kā līgums piešķirts. Visas kompensācijas neatkarīgi no to būtības, kuras ir saistītas ar kādu valsts līgumu, kas tieši piešķirts saskaņā ar 5. panta 2., 4., 5. vai 6. punktu, vai ar kādiem vispārējiem noteikumiem, atbilst arī pielikumā ietvertajiem noteikumiem.

2. Pēc Komisijas rakstiska lūguma dalībvalstis trīs mēnešos vai ilgākā laikā, kas var būt noteikts minētajā lūgumā, dara zināmu visu informāciju, ko Komisija uzskata par vajadzīgu, lai noteiktu, vai piešķirtā kompensācija ir saderīga ar šo regulu."

Tiesvedības priekšvēsture un strīdīgais lēmums

10 Strīda rašanās faktus Vispārējā tiesa ir izklāstījusi pārsūdzētā sprieduma 1.–39. punktā. Šīs tiesvedības vajadzībām tos var rezumēt šādi.

11 Apelācijas sūdzības iesniedzēja ir privāts uzņēmums, kas sniedz vietēja mēroga sabiedriskā transporta pakalpojumus, pamatojoties uz reģiona un pašvaldības koncesijām. Konkrēti, tā ir sniegusi autobusu maršrutu tīkla pakalpojumus kā *Regione Campania* (Kampānijas reģions, Itālija) (turpmāk tekstā – "reģions") koncesionāre. Apelācijas sūdzības iesniedzējas darbību gadu gaitā ir reglamentējuši dažādi secīgi normatīvie un administratīvie noteikumi.

Prasības, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir cēlusi valsts tiesās

12 Ar 2007. gada 12. marta prasību apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdza *Tribunale amministrativo regionale di Salerno* (Salerno reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) konstatēt tās tiesības no reģiona saņemt summu 14 545 946 EUR apmērā kā kompensāciju par finansiālo apgrūtinājumu, kas radies, īstenojot sabiedrisko pakalpojumu saistības (turpmāk tekstā – "SPS"), kuras izriet no koncesijām, ko reģions piešķīris par laikposmu no 1996. gada līdz 2002. gadam (turpmāk tekstā – "pārskata periods") atbilstoši Regulai Nr. 1191/69.

13 Ar 2008. gada 28. augusta spriedumu *Tribunale amministrativo regionale di Salerno* (Salerno reģionālā administratīvā tiesa) noraidīja šo prasību, jo uzskatīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai nav tiesību saņemt kompensāciju par finansiālo apgrūtinājumu, kas izriet no SPS, ja tā iepriekš nav lūgusi tās atcelt.

14 Apelācijas sūdzības iesniedzēja šo spriedumu pārsūdzēja apelācijas kārtībā *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija). Ar 2009. gada 27. jūlija spriedumu Nr. 4683/2009 (turpmāk tekstā – "2009. gada 27. jūlija spriedums") minētā tiesa apmierināja apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību, nospriežot, ka tai bija tiesības uz pieprasīto kompensāciju atbilstoši Regulas Nr. 1191/69 6., 10. un 11. pantam.

15 *Consiglio di Stato* (Valsts padome) ir norādījusi, ka tās kompensācijas precīzais apmērs, kura pienākas apelācijas sūdzības iesniedzējai, bija jānosaka reģionam, pamatojoties uz ticamiem datiem, kas iegūti no apelācijas sūdzības iesniedzējas finanšu pārskatiem un kas apliecina starpību starp izmaksām, kuras ir saistītas ar tās darbības daļu, kas attiecas uz SPS, un attiecīgajiem ieņēmumiem.

16 Tā kā reģions nav noteicis minētās kompensācijas apmēru, apelācijas sūdzības iesniedzēja minētajā tiesā ierosināja tiesvedību par 2009. gada 27. jūlija sprieduma izpildi. Šajā tiesvedībā tika iecelti divi eksperti. Minētās tiesvedības beigās tika pieņemts *Consiglio di Stato* (Valsts padome) 2012. gada 7. novembra Lēmums Nr. 5649/2012 (turpmāk tekstā – "2012. gada 7. novembra lēmums"), kurā kompensācijas apmērs, kas pienākas par saistībām ievērot likmes, tika noteikts 4 951 838 EUR apmērā. Norādīto summu reģions samaksāja apelācijas sūdzības iesniedzējai 2012. gada 21. decembrī.

Administratīvais process

17 2012. gada 5. decembrī Itālijas iestādes atbilstoši LESD 108. panta 3. punktam paziņoja Komisijai valsts atbalstu, ko veido papildkompensācija, kas piešķirta apelācijas sūdzības iesniedzējai, izpildot 2012. gada 7. novembra lēmumu, par autobusu maršruta tīkla pakalpojumu sniegšanu, pamatojoties uz koncesijām, ko reģions piešķīris pārskata periodā (turpmāk tekstā – "attiecīgais pasākums").

18 Šis pasākums tika uzskatīts par nepaziņotu pasākumu, jo atbilstīgi Komisijas rīcībā esošajai informācijai reģionam bija pienākums maksāt apelācijas sūdzības iesniedzējai papildkompensāciju no 2012. gada 7. decembra, proti, pēc tam, kad Itālija bija informējusi Komisiju par attiecīgo pasākumu, bet pirms Komisija bija pieņēmusi lēmumu.

19 Ar 2014. gada 20. februāra vēstuli Komisija paziņoja Itālijas Republikai par savu lēmumu sākt formālu izmeklēšanas procedūru, kas paredzēta LESD 108. panta 2. punktā.

Strīdīgais lēmums

20 2015. gada 19. janvārī Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu, kurā tā konstatēja, ka attiecīgais pasākums ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, kurš nav saderīgs ar iekšējo tirgu un kurš apelācijas sūdzības iesniedzējai ticis piešķirts, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu, un uzdeva Itālijas iestādēm to atgūt no pēdējās minētās.

21 Pirmkārt, strīdīgā lēmuma 48.–63. apsvērumā Komisija konstatēja, ka attiecīgais pasākums ir attiecināms uz valsti, ir saistīts ar valsts līdzekļu izmantošanu, rada ekonomisku priekšrocību apelācijas sūdzības iesniedzējai, tas ir selektīvs un var izkropļot konkurenci tādā mērā, ka var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šajā ziņā Komisija norādīja, ka šis pasākums neatbilst diviem kritērijiem, ko Tiesa ir noteikusi 2003. gada 24. jūlija spriedumā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415) (turpmāk tekstā – "*Altmark* nosacījumi"). Komisija strīdīgā lēmuma 64. apsvērumā no tā secināja, ka attiecīgais pasākums ir atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

22 Otrkārt, Komisija strīdīgā lēmuma 65.–81. apsvērumā izskatīja jautājumu par to, vai attiecīgais pasākums, ņemot vērā Regulas Nr. 1191/69 17. panta 2. punktu, var tikt uzskatīts par kompensāciju, uz kuru neattiecas iepriekšējas paziņošanas pienākums, kas ir paredzēts LESD 108. panta 3. punktā.

23 Šā vērtējuma ietvaros strīdīgā lēmuma 69.–75. apsvērumā Komisija pārbaudīja, vai Itālijas iestādes bija vienpusēji uzlikušas apelācijas sūdzības iesniedzējai SPS Regulas Nr. 1191/69 1. panta izpratnē. Šajā ziņā Komisija uzskatīja, ka ne Itālijas iestādes, ne apelācijas sūdzības iesniedzēja nevarēja uzrādīt aktu par tiesību piešķiršanu, kas attiektos uz pārskata periodu. Konkrēti, lai arī noteiktu SPS uzlikšana varēja tikt secināta no 1983. gada 25. janvāra *legge regionale n. 16 – Interventi regionali in materia di servizi di trasporto pubblico locale per viaggiatori* (Reģionālais likums Nr. 16 par reģionāliem pasākumiem vietējā sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu sniegšanai) (1983. gada 2. maija *GURI* Nr. 118 un *BU Campania* Nr. 11), tā 2. pantā esot tikai paredzēts, ka "iespējamie zaudējumi un deficīts, ko nesedz reģionālās subsīdijas [..], jāsedz pašiem uzņēmumiem". Tāpat, lai arī daži reģionālie akti, uz ko atsaukusies apelācijas sūdzības iesniedzēja, norādot, ka pārskata periodā pastāvēja zināmas līgumsaistības, šajos aktos neesot skaidri noteiktas saistības, kas būtu uzskatāmas par SPS, lai gan arī ir norādes par iespējamo to pastāvēšanu, un katrā ziņā to līgumiskā būtība izslēdzot vienpusējas uzlikšanas iespējamību. Runājot, konkrētāk, par saistību ievērot likmes pastāvēšanu, ar ko būtu attaisnots attiecīgais pasākums, Komisija uzskatīja, ka tās rīcībā nav neviena pierādījuma tam, ka šādas saistības faktiski tikušas uzliktas apelācijas sūdzības iesniedzējai.

24 Strīdīgā lēmuma 76.–81. apsvērumā Komisija pārbaudīja, vai apelācijas sūdzības iesniedzējai piešķirtā kompensācija atbilst Regulā Nr. 1191/69 paredzētajai kopējai kompensēšanas procedūrai, lai uz to varētu neattiekties šīs regulas 17. pantā paredzētais iepriekšējas informēšanas pienākums. Komisija secināja, ka šī papildkompensācija nav atbrīvota no pienākuma ievērot šajā pantā paredzēto iepriekšējas informēšanas procedūru.

25 Treškārt, strīdīgā lēmuma 82.–95. apsvērumā Komisija izvērtēja attiecīgā pasākuma saderību ar tiesību aktiem, kas bija spēkā šā lēmuma pieņemšanas dienā, proti, ar Regulu Nr. 1370/2007. Tā secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai, izpildot 2012. gada 7. novembra lēmumu, piešķirtā kompensācija nav pārskaitīta atbilstoši šai regulai un tātad attiecīgais pasākums nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

26 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2015. gada 14. aprīlī, apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu.

27 Prasības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzīja astoņus pamatus.

28 Pirmais pamats bija par LESD 93., 107., 108. un 263. panta, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 1191/69 17. pantu, pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, Komisijas kompetences neesamību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu.

29 Otrais pamats attiecās uz Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 4. panta pārkāpumu attiecībā uz LESD 107. un 108. pantu, kā arī uz taisnīguma neievērošanu tiesvedībā un pilnvaru nepareizu izmantošanu.

30 Trešais pamats attiecās uz LESD 93.–108. panta, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 1191/69 17. pantu un Regulas Nr. 1370/2007 9. pantu, pārkāpumu un kļūdainu interpretāciju, "tiesiskās paļāvības aizsardzības principa, *tempus regit actum* un tiesas lēmumu atpakaļejoša spēka principa" pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, "loģiska sakara" neesamību, "racionalitātes trūkumu", apstrīdētā lēmuma "sevišķi neparasto raksturu", kā arī uz šā lēmuma pamatojuma nenorādīšanu.

31 Ceturtais pamats attiecās uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta f) un g) punkta, kā arī 4., 7. un 15. panta un LESD 93., 107. un 108. panta pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, prasītā nosacījuma pilnīgu neizpildi, Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. un 13. panta pārkāpumu, LESD 258. un nākamo pantu, kā arī Regulas Nr. 1191/69 17. panta pārkāpumu.

32 Piektais pamats attiecās uz LESD 93., 107., 108. un 267. panta, kā arī ECPAK 6. un 13. panta pārkāpumu, Komisijas kompetences neesamību, pilnvaru nepareizu izmantošanu un procesuālās autonomijas principa pārkāpumu.

33 Sestais pamats attiecās uz ECPAK 6., 7. un 13. panta, kā arī LESD 93.–108. un 258. un turpmāko pantu, lasot tos kopsakarā ar *Costituzione* (Konstitūcija) 101. pantu un *codice civile* (Civilkodekss) 2909. pantu, pārkāpumu, Komisijas kompetences neesamību, pilnvaru nepareizu izmantošanu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un tiesiskās drošības principa pārkāpumu.

34 Septītais pamats attiecās uz Regulas Nr. 1191/69 11. un 17. panta un LESD 93.–108. panta pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību, nepietiekamu izmeklēšanu un nepareizu priekšnosacījumu.

35 Astotais pamats bija par Regulas Nr. 1191/69 1.–11. un 17. panta, LESD 93.–108. panta un "Vispārējās tiesas Reglamenta Nr. 659/1999 44.–46. un 48. panta" pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, nepietiekamu izmeklēšanu un pamatojuma neesamību, kā arī nepareizu priekšnosacījumu.

36 Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa noraidīja katru no šiem pamatiem un līdz ar to noraidīja arī prasību kopumā.

Lietas dalībnieku prasījumi

37 Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu,

– taisīt galīgo spriedumu par tās prasību atcelt tiesību aktu un atcelt strīdīgo lēmumu, kā arī

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

38 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– noraidīt apelācijas sūdzību un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

39 Apelācijas sūdzības pamatošanai apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza piecus pamatus, kuri tiks izvērtēti secībā, kādā tie tikuši izvirzīti.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

40 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 57.–120. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka attiecīgais pasākums ir jauns atbalsts, uz kuru attiecas LESD 108. panta 3. punktā paredzētais paziņošanas pienākums, nevis pastāvošs atbalsts, uz kuru šis pienākums neattiecas atbilstoši LESD 108. panta 1. punktam un Regulas Nr. 1191/69 17. panta 2. punktam.

41 Tā, pamatodamās uz apstākļiem, kādos pieņemts 2012. gada 7. novembra lēmums, apgalvo, ka šis lēmums vairs nevar tikt uzskatīts par tādu, ar kuru var tikt paredzēts kompensācijas par SPS pasākums. Proti, runa esot par iepriekš pastāvošu tiesību, kas balstītas uz Regulu Nr. 1191/69, konstatējošu spriedumu.

42 Katrā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Regulā Nr. 1191/69 paredzētie nosacījumi ir izpildīti. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējai patiešām esot saistības ievērot likmes atbilstoši valsts tiesībām, uz kurām Vispārējā tiesa pati esot skaidri atsaukusies pārsūdzētā sprieduma 110. punktā, proti, 1987. gada 26. janvāra *legge regionale n. 9 – Disciplina e coordinamento tariffario dei servizi di trasporto di competenza regionale* (Reģionālais likums Nr. 9 par reģionālā transporta pakalpojumu disciplīnu un tarifu koordināciju) (1987. gada 2. februāra *BU Campania*) un *Assessore ai trasporti* (Transporta pārvalde, Itālija) publisko apspriedi. Otrkārt, kritērijs par Regulas Nr. 1191/69 13. pantā paredzētās kompensācijas summas noteikšanu *ex ante* šajā lietā esot ticis ievērots 2012. gada 7. novembra lēmumā.

43 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida kā nepieņemams un – katrā ziņā – kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

44 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā apstrīd pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, ar kuru Vispārējā tiesa noraidījusi to, ko uzskatījusi par pirmo daļu tās ceturtajā un astotajā atcelšanas pamatā, saistībā ar to, ka kompensācija, kas ir attiecīgā pasākuma priekšmets, esot pastāvošs atbalsts, kas ir atbrīvots no iepriekšējas informēšanas pienākuma saskaņā ar Regulas Nr. 1191/69 17. pantu.

45 Runājot par jautājumu, vai kompensācija, uz kuru attiecas strīdīgais lēmums, ir ar 2012. gada 7. novembra lēmumu ieviests pasākums vai arī tā pamatā – kā apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja – ir tiesību akti, kas reglamentē SPS, kuras tai bijušas uzliktas un par kurām *Consiglio di Stato* (Valsts padome) esot atzinusi tiesības uz šo kompensāciju, Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 94. punktā norādīja, ka atbalsts, uz kuru attiecas šis pasākums, faktiski ir ticis piešķirts apelācijas sūdzības iesniedzējai kā papildu pasākums no Regulas Nr. 1191/69 11. panta izrietošajām saistībām ievērot likmes.

46 Minētā sprieduma 95. punktā Vispārējā tiesa no tā secināja, ka jautājums par to, vai šis pasākums ir pastāvošs atbalsts Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) un v) punkta izpratnē, liek noteikt, vai minētais pasākums atbilst Regulā Nr. 1191/69 paredzētajiem materiālajiem kritērijiem, lai to varētu atbrīvot no iepriekšējas paziņošanas pienākuma atbilstoši šīs regulas 17. panta 2. punktam.

47 Otrkārt, tāpat kā Komisija, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 96. punktā uzskatīja, ka pēdējā minētā tiesību norma tostarp paredz, ka pastāv SPS, kas ir uzliktas vienpusēji, un ka kompensācija tiek aprēķināta atbilstoši minētās regulas 10.–13. pantā paredzētajai metodei.

48 Šajā ziņā šā paša sprieduma 106. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka, tā kā attiecīgo pasākumu apelācijas sūdzības iesniedzējai piešķīrusi *Consiglio di Stato* (Valsts padome), pamatojoties uz šo pašu regulu, proti, kā kompensāciju par saistībām ievērot likmes, tai ir jāpārbauda, vai patiešām pastāv šādas saistības, ko veido valsts iestādes noteiktas vai apstiprinātas cenas piemērošana, kā prasīts Regulas Nr. 1191/69 2. panta 5. punktā.

49 Pārsūdzētā sprieduma 106.–112. punktā veiktā vērtējuma beigās Vispārējā tiesa minētā sprieduma 113. punktā apstiprināja Komisijas strīdīgā lēmuma 73. apsvērumā norādīto konstatējumu, ka šīs iestādes rīcībā nav neviena pierādījuma tam, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai patiešām tika uzliktas saistības ievērot likmes. Šādos apstākļos minētā sprieduma 114. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka nav jāanalizē iespējamais vienpusējais raksturs šīm apgalvotajām saistībām ievērot likmes.

50 Ņemot vērā Regulā Nr. 1191/69 paredzēto izņēmumu piemērošanas nosacījumu kumulatīvo raksturu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 115. punktā nosprieda, ka nav jāizvērtē, vai attiecīgais pasākums atbilst citiem šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem. Minētā sprieduma 116. punktā tā tomēr uzskatīja, ka Komisija katrā ziņā ir pamatoti uzskatījusi, ka kritērijs par kompensācijas summas noteikšanu *ex ante* nav izpildīts.

51 Vispārējā tiesa līdz ar to pārsūdzētā sprieduma 120. punktā uzskatīja, ka, tā kā attiecīgais pasākums neatbilst vismaz vienam no Regulā Nr. 1191/69 paredzētajiem materiālajiem kritērijiem, Komisija ir pamatoti secinājusi, ka tas nav atbrīvojams no šīs regulas 17. panta 2. punktā paredzētā iepriekšējas paziņošanas pienākuma un līdz ar to ir kvalificējams nevis par pastāvošu atbalstu, bet jaunu atbalstu, kas ir jāpaziņo Komisijai atbilstoši LESD 108. panta 3. punktam.

52 Tomēr, lai arī apelācijas sūdzības iesniedzējas pirmā pamata pamatošanai izvirzītie argumenti būtībā ir vērsti uz to, lai apstrīdētu šā sprieduma iepriekšējā punktā izdarīto secinājumu, ka attiecīgais pasākums ir jākvalificē kā jauns atbalsts, ir jākonstatē, ka šis pamats neietver nevienu argumentu, kas vērsts uz to, lai pierādītu, ka šā sprieduma 45.–51. punktā izklāstītajā Vispārējās tiesas argumentācijā, kas ir minētā secinājuma pamatā, ir pieļauta kāda tiesību kļūda.

53 Proti, apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā tikai apgalvoja, ka attiecīgais pasākums ir pastāvošs atbalsts, jo 2009. gada 27. jūlija spriedums, kurā tika atzītas tās tiesības saņemt strīdīgo kompensāciju saskaņā ar Regulu Nr. 1191/69, esot bijis atbilstoši šai regulai pastāvošo tiesību konstatējošs spriedums.

54 Tā kā šāds apgalvojums citādi nav pamatots, neizpildot LESD 256. panta, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 169. panta 2. punkta prasības, apelācijas sūdzības pirmais pamats ir jānoraida kā nepieņemams.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

55 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja vēršas pret pārsūdzētā sprieduma 121.–136. punktu un apgalvo, ka šajos punktos ir pieļauta tiesību kļūda, jo Vispārējā tiesa tajos nosprieda, ka nav izpildīti *Altmark* nosacījumi.

56 Vispārējā tiesa esot kļūdaini nospriedusi, ka pietiek vien pārliecināties, ka viens no šiem nosacījumiem ir izpildīts, proti, nosacījums par skaidri noteiktu SPS pastāvēšanu, un nav jāpārbauda, vai pārējie minētie nosacījumi ir izpildīti. Tādējādi tā esot kļūdaini netieši pārbaudījusi pārsūdzētā sprieduma 134. punktā vien to, vai ir izpildīts otrais no šiem pašiem nosacījumiem, kurš attiecas uz to, ka kompensācijas aprēķināšanas parametriem ir jābūt iepriekš noteiktiem.

57 Runājot par to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai, kā apgalvots, nav SPS, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā, ka tās SPS avots ir 1987. gada 26. janvāra Reģionālā likuma Nr. 9 2.–6. pants. Turklāt Vispārējās tiesas argumentācija esot kritizējama, jo tajā esot ņemta vērā Transporta pārvaldes publiskā apspriede un esot pieļauts, ka šis lēmums uzliek apelācijas sūdzības iesniedzējai saistības ievērot likmes, bet nav atzīts, ka attiecīgais pasākums ir kompensācija par SPS izpildi. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo – tas, ka minētais lēmums nav ticis iesniegts Komisijai, ir sekas tam, ka administratīvais process ir noritējis neparasti, jo reģiona rīcībā šis pats lēmums esot bijis, bet tā interesēs neesot bijis to iesniegt šajā procesā.

58 Runājot par otro *Altmark* nosacījumu, tas kodolīgi esot izvērtēts pārsūdzētā sprieduma 134. punktā, kļūdaini atsaucoties uz minētā sprieduma 117.–119. punktu. Minētajā 134. punktā Vispārējā tiesa nepareizi esot izvērtējusi, vai ir ievērots Regulā Nr. 1191/69 paredzētais nosacījums, kas attiecas uz kompensācijas noteikšanu *ex ante*, ņemot vērā nevis parametrus, uz kuriem pamatojoties tiek aprēķināta šī kompensācija, kā prasīts 2003. gada 24. jūlija spriedumā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415), bet atkarībā no attiecīgā pasākuma summas. Turklāt tas, ka šis nosacījums ir izpildīts, šajā lietā izrietot no 2009. gada 27. jūlija sprieduma. Minētais spriedums liecinot, ka kompensācijas aprēķināšanas parametri ir tikuši noteikti iepriekš un ka *Consiglio di Stato* (Valsts padome) ir vien tos piemērojusi pēc tam, kad bija konstatējusi, ka reģions šo kompensāciju nav noteicis.

59 Visbeidzot, lai arī trešais un ceturtais *Altmark* nosacījums pārsūdzētajā spriedumā nav ticis izvērtēts, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka no 2012. gada 7. novembra lēmuma izriet, ka arī šie nosacījumi tika izpildīti šajā lietā.

60 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida kā nepieņemams un – katrā ziņā – kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

61 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā apstrīd pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, ar kuru Vispārējā tiesa noraidīja to, ko uzskatīja par ceturtā un astotā atcelšanas pamata otro daļu, kas attiecās uz apgalvoto Komisijas pieļauto kļūdu, jo tā uzskatīja, ka nav izpildīti divi *Altmark* nosacījumi.

62 Tā kā otrais pamats attiecas uz *Altmark* nosacījumiem, ir jānorāda – kā pārsūdzētā sprieduma 123. punktā turklāt to ir atgādinājusi arī Vispārējā tiesa –, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 107. panta 1. punkts neattiecas uz valsts intervenci, kas tiek uzskatīta kā kompensācija par saņēmēju uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem, pildot sabiedrisko pakalpojumu saistības, tādēļ ka šie uzņēmumi patiesībā negūst finansiālas priekšrocības un minētā pasākuma sekas nav šiem uzņēmumiem labvēlīgāku konkurences apstākļu radīšana salīdzinājumā ar konkurējošiem uzņēmumiem (spriedumi, 2003. gada 24. jūlijs, *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 87. punkts, kā arī 2017. gada 20. decembris, *Comunidad Autónoma del País Vasco* u.c./Komisija, no C-66/16 P līdz C-69/16 P, EU:C:2017:999, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

63 Tādējādi valsts intervence, kas neatbilst vienam vai vairākiem *Altmark* nosacījumiem, var tikt uzskatīta par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Comunidad Autónoma del País Vasco* u.c./Komisija, no C-66/16 P līdz C-69/16 P, EU:C:2017:999, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

64 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 125. punktā Vispārējā tiesa pamatoti nosprieda, ka, lai šāda kompensācija kādā konkrētā gadījumā netiktu kvalificēta par valsts atbalstu, ir jābūt izpildītiem četriem 2003. gada 24. jūlija sprieduma *Altmark* (C-280/00, EU:C:2003:415) 88.–93. punktā minētajiem nosacījumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Comunidad Autónoma del País Vasco* u.c./Komisija, no C-66/16 P līdz C-69/16 P, EU:C:2017:999, 46. punkts).

65 Pārsūdzētā sprieduma 129.–131. punktā Vispārējā tiesa, pamatojoties uz minētā sprieduma 106.–114. punktu, apstiprināja Komisijas strīdīgā lēmuma 55. apsvērumā ietverto secinājumu, ka vienpusēji uzliktu SPS pastāvēšana nav pierādīta un ka līdz ar to nav izpildīts pirmais *Altmark* nosacījums.

66 Šādos apstākļos Vispārējā tiesa, pamatojoties uz *Altmark* nosacījumu kumulatīvo raksturu, pārsūdzētā sprieduma 132. un 133. punktā pamatoti nosprieda, ka, tā kā nav izpildīts pirmais no šiem nosacījumiem, nav jāizvērtē Komisijas vērtējums strīdīgā lēmuma 56. apsvērumā attiecībā uz otro *Altmark* nosacījumu.

67 Tā kā otrajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd arī Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 106.–114. punktā izklāstīto vērtējumu par to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai valsts tiesībās esot uzliktas SPS, ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 256. panta 1. punkta otro daļu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzība attiecas tikai uz tiesību jautājumiem. Tāpēc vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt atbilstošos faktus, kā arī izvērtēt pierādījumus. Šo faktu un šo pierādījumu vērtējums, izņemot to sagrozīšanas gadījumus, nav tiesību jautājums, kas būtu pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas tiesvedībā (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Comunidad Autónoma de Galicia* un *Retegal*/Komisija, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

68 Taču šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēja nav apgalvojusi un *a fortiori* nav arī pierādījusi šādu valsts tiesību sagrozīšanu.

69 Turklāt, tā kā Vispārējā tiesa nav lēmusi par trešo un ceturto *Altmark* nosacījumu, kā nepieņemami ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti par to, ka šajā lietā šie nosacījumi ir izpildīti.

70 Šādos apstākļos otrais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

71 Ar trešo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, kad pārsūdzētā sprieduma 137.–154. punktā tā uzskatīja, ka strīdīgais lēmums ir spēkā, ciktāl ar to attiecīgais pasākums kvalificēts par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Šis pamats it īpaši attiecas uz nosacījumiem, atbilstoši kuriem, lai to šādi varētu kvalificēt, pirmkārt, atbalstam ir jāietekmē tirdzniecība starp dalībvalstīm un, otrkārt, tam ir jārada vai jādraud radīt konkurences izkropļojumus.

72 Apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā, konkrētais pakalpojumu tirgus nav konkurencei atvērts tirgus. Pat ja pakāpeniski šis tirgus tiktu atvērts konkurencei, tajā vēl nepastāvot nekādas "tirgus" konkurences vai konkurences "tirgū". Vispārējā tiesa tātad esot pieļāvusi tiesību kļūdu pārsūdzētā sprieduma 149. punktā, jo konstatēja, ka attiecīgais pasākums ietver šķērsli konkurencei, jo uzņēmumi, tostarp ārvalstu uzņēmumi, varētu vēlēties sniegt pakalpojumus sabiedriskā transporta tirgū, tostarp vietējā vai reģionālā tirgū, kuros apelācijas sūdzības iesniedzēja gūst labumu no šā pasākuma.

73 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida kā nepamatots un – katrā ziņā – kā neefektīvs.

Tiesas vērtējums

74 Trešajā pamatā tiek apstrīdēts Vispārējās tiesas vērtējums par nosacījumiem, atbilstoši kuriem valsts atbalstam LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, ir jāietekmē tirdzniecība starp dalībvalstīm un, otrkārt, jārada vai jādraud radīt konkurences izkropļojumus.

75 Šajā ziņā, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzēja vispārīgi atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 137.–154. punktu, tā galvenokārt apgalvo, ka Vispārējās tiesas pieļautā tiesību kļūda ir minētā sprieduma 149. punktā, jo tajā Vispārējā tiesa nosprieda, ka attiecīgais pasākums ir šķērslis konkurencei, ciktāl uzņēmumi, tostarp ārvalstu uzņēmumi, var vēlēties sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus Itālijas tirgū, tostarp vietējā vai reģionālajā tirgū.

76 Papildus apstāklim, ka trešais pamats patiesībā ir vērsts uz Vispārējās tiesas faktu vērtējuma apstrīdēšanu, kas – kā atgādināts šā sprieduma 67. punktā – nav pārbaudāms Tiesā, ja fakti nav tikuši sagrozīti, ir jākonstatē, ka šis pamats katrā ziņā ir neefektīvs, jo tas attiecas tikai uz pārsūdzētā sprieduma 149. punktu.

77 Proti, pārsūdzētā sprieduma 148. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka elementi, ko Komisija bija ņēmusi vērā savā vērtējumā, kas sniegts strīdīgā lēmuma 60.–62. punktā, ļauj pierādīt, ka, piešķirot attiecīgo pasākumu, varēja tikt ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm un izkropļota konkurence.

78 Šajā kontekstā Vispārējā tiesa ir pamatojusies ne tikai uz pārsūdzētā sprieduma 149. punktā konstatēto, ko kritizē apelācijas sūdzības iesniedzēja, bet arī vēl uz diviem citiem konstatējumiem minētā sprieduma 150. un 151. punktā, ko būtībā apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd.

79 Minētā sprieduma 150. punktā Vispārējā tiesa norādīja, pirmkārt, ka attiecīgās dalībvalsts iekšējā darbība varēja tikt saglabāta vai palielināta attiecīgā pasākuma dēļ, tādējādi mazinot citās dalībvalstīs reģistrēto uzņēmumu iespējas ienākt konkrētajā tirgū. Šā paša sprieduma 151. punktā Vispārējā tiesa norādīja – tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja konkurē ar citu dalībvalstu uzņēmumiem arī citos tirgos, kuros tā veic darbību, ir elements, kas pierāda, ka tā atbalsta piešķiršana, kas ir attiecīgā pasākuma priekšmets, var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

80 Šādos apstākļos trešais pamats ir jānoraida kā nepieņemams un – katrā ziņā – kā neefektīvs.

Par ceturto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

81 Ar ceturto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas pārsūdzētā sprieduma 155.–195. punktā. Šim pamatam ir trīs daļas.

82 Ar pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo uzskatīja, ka tikai Komisijas kompetencē ir izvērtēt attiecīgā pasākuma saderību ar konkrēto tirgu, lai arī *Consiglio di Stato* (Valsts padome) par šo pasākumu bija pieņēmusi lēmumu, kurš stājies likumīgā spēkā.

83 Šajā ziņā Tiesas judikatūrai, kas minēta pārsūdzētā sprieduma 185., 186. un 188. punktā, neesot nozīmes, jo tā attiecoties uz situācijām, kurās Komisija ir pieņēmusi lēmumu pirms valsts tiesvedības uzsākšanas. Tas izraisot tiesību kļūdu arī pārsūdzētā sprieduma 190. punktā, ciktāl Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka *res judicata* princips netraucē Komisijai konstatēt prettiesiska valsts atbalsta

pastāvēšanu, lai arī šī kvalifikācija ir tikusi noraidīta iepriekš valsts tiesā, kas izskatījusi lietu pēdējā instancē. Šāda pieeja, apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā, nevar tikt izsecināta no Tiesas judikatūras, un pārsūdzētais spriedums šajā aspektā nekādi neesot pamatots.

84 Šajā lietā *Consiglio di Stato* (Valsts padome) neesot pieņēmusi iepriekšējam Komisijas lēmumam pretēju lēmumu. Tā esot lēmusi pilnīgi neatkarīgi pirms Komisijas, tieši piemērodama Regulu Nr. 1191/69 un kvalificēdama attiecīgo pasākumu par kompensāciju tarifu SPS, kas tai esot ļāvis izslēgt šā pasākuma kvalifikāciju par valsts atbalstu. Iespējamā Savienības iestāžu – šajā gadījumā Komisijas – iejaukšanās varētu būt prejudiciālā jautājuma uzdošana Tiesai, bet *Consiglio di Stato* (Valsts padome) neesot uzskatījusi par nepieciešamu tai uzdot šādu jautājumu. Turpretī Komisija esot prettiesiski tikusi iesaistīta, jo šā pasākuma saderība ar Savienības tiesībām jau esot tikusi izvērtēta valsts līmenī, par to pieņemot lēmumu, kurš stājies likumīgā spēkā.

85 Ceturtā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda uz "procesuālu anomāliju", jo reģions Komisijai par attiecīgo pasākumu esot paziņojis, lai saņemtu negatīvu Komisijas lēmumu, kas ļaujot izskaidrot iemeslus, kādēļ šis reģions šai iestādei sniedza tikai fragmentāru informāciju par šo pasākumu. Tādējādi Komisija esot pārkāpusi tai piemērojamos procesuālos tiesību aktus, piemēram, Regulu Nr. 659/1999 un Padomes Regulu (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.). Reģions esot kļūdaini ticis uzskatīts par "ieinteresēto personu" Regulas 2015/1589 24. panta izpratnē, nevis par paziņojuma Komisijai autoru. Tādējādi Vispārējā tiesa neesot konstatējusi strīdīgā lēmuma prettiesiskumu šāda pieļautā pārkāpuma dēļ. Turklāt šīs regulas esot piemērotas prettiesiski, kā rezultātā esot tikušas aizskartas tiesības uz aizstāvību.

86 Ar ceturtā pamata trešo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo – Vispārējai tiesai atzīstot, ka Komisijas kompetencē ir lemt par pasākumu, uz kuru attiecas valsts tiesas nolēmums, kurš ir stājies likumīgā spēkā, tāpat ticis pārkāpts tiesiskās paļāvības aizsardzības princips, ciktāl šajā lietā no brīža, kad ticis pieņemts šis valsts lēmums, līdz brīdim, kad Komisija pieņēma savu lēmumu, ir pagājuši vairāk nekā pieci gadi. Šāds laikposms jau esot ticis ņemts vērā Tiesas judikatūrā, izvērtējot situāciju šā principa aspektā. Pārsūdzētā sprieduma 192. punktā Vispārējā tiesa, pamatodamās uz 2013. gada 13. jūnija spriedumu *HGA* u.c./Komisija (no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 134. punkts), esot nospriedusi, ka uz tiesisko paļāvību var atsaukties tikai tad, ja ir ievērots paziņošanas pienākums. Tomēr Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā, ka šajā lietā nebija paziņošanas pienākuma, jo – pretēji nospriestajam – attiecīgais pasākums neesot jauns atbalsts. Turklāt varot konstatēt saikni starp *res judicata* principu un tiesiskās drošības principu, kas esot atgūšanas pienākuma robeža, kā tas izriet no Regulas Nr. 659/1999 14. panta. Vēl apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tās tiesiskās paļāvības pamatā var būt tas, ka *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nav uzskatījusi par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu par attiecīgo pasākumu. Šādos apstākļos tā uzskata, ka varēja pilnīgi likumīgi paļauties uz to, ka šis pasākums ir likumīgs, jo bija izsmelti visi tiesību aizsardzības līdzekļi.

87 Komisija apgalvo, ka šis pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

88 Ceturtajā pamatā, kura trīs daļas ir jāizvērtē kopā, apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas tādēļ, ka noraidīja tās pirmo, piekto un sesto tiesību akta atcelšanas pamatu, kuri attiecās uz to, ka Komisijas kompetencē neesot pieņemt strīdīgo lēmumu, jo šis lēmums, tās ieskatā, ir pretējs valsts tiesas nolēmumam, kurš ir stājies likumīgā spēkā.

89 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 184.–188. punktā Vispārējā tiesa pamatoti atgādināja, ka noteikumu valsts atbalsta jomā piemērošana balstās uz lojālas sadarbības pienākumu starp valstu tiesām, no vienas puses, un Komisiju un Savienības tiesām, no otras puses, kuru īstenojot ikviena no tām rīkojas atkarībā no uzdevuma, kas tai ir paredzēts LESD.

90 Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 185. punktā Vispārējā tiesa, pamatodamās šajā ziņā uz Tiesas judikatūru, pamatoti norādīja, ka valsts atbalsta jomā valstu tiesās var vērsties strīdu izskatīšanai, tām liekot interpretēt un piemērot valsts atbalsta jēdzienu, kas paredzēts LESD 107. panta 1. punktā, it īpaši, lai noteiktu, vai valsts pasākums ir ieviests, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu. Savukārt valstu tiesu kompetencē nav lemt par valsts atbalsta saderīgumu ar iekšējo tirgu. Atbalsta pasākumu vai atbalsta shēmas saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana ir ekskluzīvā Komisijas, kuras rīcību kontrolē Savienības tiesas, kompetencē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 18. jūlijs, *Lucchini*, C-119/05, EU:C:2007:434, 50.–52. punkts, un 2016. gada 15. septembris, *PGE*, C-574/14, EU:C:2016:686, 30.–32. punkts).

91 Kā pārsūdzētā sprieduma 186. punktā pamatoti nosprieda Vispārējā tiesa, šī judikatūra nozīmē, ka valstu tiesām it īpaši ir jāatturas no tādu lēmumu pieņemšanas, kas būtu pretrunā Komisijas lēmumam.

92 Tomēr pretēji tam, ko norāda apelācijas sūdzības iesniedzēja, ja ir otrādi, proti, ja valsts tiesas lēmums par valsts pasākumu ticis pieņemts pirms Komisijas lēmuma, no minētās judikatūras izriet arī tas, ka šis apstāklis nevar radīt šķērsli tam, ka Komisija īsteno ekskluzīvo kompetenci, kas tai piešķirta LESD attiecībā uz atbalsta pasākumu saderības ar iekšējo tirgu vērtējumu.

93 Šādas kompetences īstenošana nozīmē, ka Komisija saskaņā ar LESD 108. pantu var novērtēt, vai pasākums ir valsts atbalsts, par kuru atbilstoši šā panta 3. punktam būtu bijis jāpaziņo, – situācijā, kad dalībvalsts iestādes ir uzskatījušas, ka šis pasākums neatbilst LESD 107. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, tostarp tad, ja šīs iestādes šajā ziņā ir pakļāvušās valsts tiesas vērtējumam.

94 Šo secinājumu neliek apstrīdēt tas, ka šī tiesa ir pieņēmusi lēmumu, kurš ir stājies likumīgā spēkā. Proti, ir jāuzsver, ka noteikums par Komisijas ekskluzīvo kompetenci ir piemērojams valsts tiesību sistēmā kā izrietošs no Savienības tiesību pārākuma principa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 18. jūlijs, *Lucchini*, C-119/05, EU:C:2007:434, 62. punkts).

95 Tādējādi, kā, pamatodamās uz Komisijas ekskluzīvo kompetenci, pārsūdzētā sprieduma 188. punktā pamatoti norādīja Vispārējā tiesa, Savienības tiesības nepieļauj to, ka *res judicata* principa piemērošana rada šķērsli tāda valsts atbalsta atgūšanai, kurš piešķirts, pārkāpjot šīs tiesības, un kura nesaderība ir konstatēta Komisijas lēmumā, kurš ir kļuvis galīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 18. jūlijs, *Lucchini*, C-119/05, EU:C:2007:434, 63. punkts).

96 Tāpat pārsūdzētā sprieduma 190. punktā Vispārējā tiesa pamatoti nosprieda, ka *res judicata* principa piemērošanai nebūtu jātraucē Komisijai konstatēt prettiesiska valsts atbalsta pastāvēšanu, lai arī šī kvalifikācija būtu tikusi noraidīta iepriekš valsts tiesā, kas izskata lietu pēdējā instancē.

97 Tādējādi Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nekādu tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 190. punktā uzskatot, ka Komisijai bija kompetence pārbaudīt attiecīgo pasākumu saskaņā ar LESD 108. pantu, jo, kā izriet no minētā sprieduma 189. punkta, tas bija nelikumīgs atbalsts, lai gan par minēto pasākumu *Consiglio di Stato* (Valsts padome) bija pieņēmusi lēmumu.

98 Šo secinājumu neliek apšaubīt apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments par apgalvoto tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu.

99 Proti, ir jāatgādina, ka tiesības atsaukties uz šo principu ir jebkurai personai, attiecībā uz kuru kāda Savienības iestāde, sniedzot tai precīzus solījumus, ir radījusi pamatotas cerības (spriedumi, 2010. gada 16. decembris, *Kahla Thüringen Porzellan*/Komisija, C-537/08 P, EU:C:2010:769, 63. punkts, un 2013. gada 13. jūnijs, *HGA* u.c./Komisija, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 132. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

100 Ņemot vērā šo judikatūru, no kuras izriet tā, uz kuru Vispārējā tiesa ir pamatojusies pārsūdzētā sprieduma 192. punktā, apelācijas sūdzības iesniedzēja nevar apgalvot, ka *Consiglio di Stato* (Valsts padome) lēmums tai ir radījis pamatotas cerības, lai iebilstu pret to, ka Komisija īsteno savu ekskluzīvo kompetenci, kas atzīta šā sprieduma 90. punktā atgādinātajā Tiesas judikatūrā.

101 Visbeidzot, runājot par apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu par "procesuālo anomāliju", kas esot ietekmējusi strīdīgā lēmuma likumību, tas ir jāatzīst par nepieņemamu, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja nav norādījusi nekādu pārsūdzētā sprieduma pamatojuma daļu, kuru tā konkrēti vēlētos kritizēt.

102 Līdz ar to ceturtais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par piekto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

103 Ar piekto pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Regula Nr. 1370/2007 ir piemērojama *ratione temporis* un *ratione materiae*, lai izvērtētu attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Attiecībā uz šīs regulas piemērošanu *ratione temporis* Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 216. punktā esot kļūdaini nospriedusi, ka atbilstošais kritērijs ir datums, kurā tika īstenots pasākums vai izmaksāts atbalsts, kas šajā gadījumā ir datums pēc minētās regulas stāšanās spēkā. Pārsūdzētā sprieduma 220. punktā neesot norādīts pamatojums attiecībā uz šīs pašas regulas materiālo piemērošanu šajā lietā.

104 Apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā, nav nekādu šaubu, ka šajā lietā Regula Nr. 1370/2007 nav piemērojama, jo šī regula attiecoties tikai uz "sabiedrisko pakalpojumu līgumiem", kuri atbilstoši minētās regulas 5. panta 1. un 3. punktam ir piešķirami iepirkuma procedūrā. Par attiecīgajiem līgumiem gan neesot rīkota nekāda iepirkuma procedūra, un uz to neattiecoties neviens no izņēmumiem no šajā pašā regulā paredzētā noteikuma par iesaistīšanu konkurencē.

105 Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida kā acīmredzami nepamatots.

Tiesas vērtējums

106 Piektajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas, noraidot tās trešo atcelšanas pamatu, ar kuru tā apstrīd Komisijas izvēli strīdīgā lēmuma 92. apsvērumā – izvērtēt attiecīgā pasākuma saderību ar Regulu Nr. 1370/2007, kura stājās spēkā 2009. gada 3. decembrī un ar kuru tika atcelta Regula Nr. 1191/69.

107 Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja Vispārējā tiesā apgalvoja, ka, runājot par attiecīgā pasākuma īstenošanas datumu, Komisijai esot bijis jāņem vērā 2009. gada 27. jūlija sprieduma datums, nevis 2012. gada 7. novembra lēmuma datums, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 216. punktā norādīja, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru kritērijs, kas ir jāņem vērā, izvērtējot atbalsta saderību, ir datums, kurā šis pasākums ir īstenots vai šis atbalsts izmaksāts, proti, šajā gadījumā – 2012. gada 21. decembris.

108 Lai arī piektajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šajā 216. punktā ir pieļauta tiesību kļūda, tā tomēr nekādi nav norādījusi, kas šo kļūdu veido, un tādēļ šis arguments ir jānoraida kā nepieņemams.

109 Runājot par apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumu, ka pārsūdzētajā spriedumā nav norādīts pamatojums par Regulas Nr. 1370/2007 piemērojamību *ratione materiae*, ir jānorāda, ka šis iebildums ir balstīts uz nepilnīgu pārsūdzētā sprieduma lasījumu.

110 Proti, no pārsūdzētā sprieduma 208. un 209. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa ir atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, ka Regula Nr. 1370/2007 nav piemērojama attiecīgā pasākuma saderīguma vērtējumam tādēļ, ka šī regula ir balstīta uz sabiedrisko pakalpojumu līguma jēdzienu un šajā lietā reģions neesot noslēdzis nekādu līgumu. Vispārējā tiesa šajā saistībā norādīja, ka Tiesa šo jautājumu jau ir izvērtējusi 2015. gada 6. oktobra spriedumā Komisija/*Andersen* (C-303/13 P, EU:C:2015:647) un ka lietas dalībniekiem jau ir bijusi iespēja izteikties par to, kas būtu izsecināms no minētā sprieduma, – atbildot uz Vispārējās tiesas uzdotu rakstveida jautājumu, kā arī tiesas sēdē, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja apelācijas sūdzībā neapstrīd.

111 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 220. punktā Vispārējā tiesa, atsaukdamās uz minētā sprieduma iepriekšējiem punktiem, kuros tā bija konstatējusi, ka Komisija ir pamatoti piemērojusi šajā regulā ietvertos noteikumus, noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus par "neloģisko un neracionālo Regulas Nr. 1370/2007 piemērošanu" situācijā, kurā nav noslēgts sabiedrisko pakalpojumu līgums, bet gan SPS pamatā ir koncesiju režīms.

112 No iepriekš izklāstītā izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 220. punktā, lasot to tostarp tā 208. un 209. punkta kontekstā, ļauj gan apelācijas sūdzības iesniedzējai uzzināt iemeslus, kādēļ Vispārējā tiesa ir noraidījusi tās argumentus, gan sniedz Tiesai pietiekamus elementus pārbaudes veikšanai apelācijā, līdz ar ko tas atbilst Tiesas pastāvīgās judikatūras prasībām attiecīgajā jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 24. oktobris, *Land Burgenland* u.c./Komisija, C-214/12 P, C-215/12 P un C-223/12 P, EU:C:2013:682, 81. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

113 Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildums par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi ir jānoraida kā nepamatots.

114 Visbeidzot, tāpat ir jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments par to, ka Regula Nr. 1370/2007 šajā lietā nav piemērojama *ratione materiae*. Proti, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja nav norādījusi pārsūdzētā sprieduma punktus, kurus tā vēlas apstrīdēt, un nav identificējusi nekādu tiesību kļūdu, ko Vispārējā tiesa būtu pieļāvusi šajā ziņā, šis arguments ir nepieņemams.

115 Tātad piektais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

116 Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem apelācijas pamatiem nav pieņemts, apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

117 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šā reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz minētā reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums pēdējai minētajai ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *CSTP Azienda della Mobilità SpA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]